

Nr 379.

Av herr Carlson i Mölndal, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 208, angående understödjande av folkskolebarns ferie- och studieresor.

Under den hårda depressionstid vi haft att genomgå här i landet har en sträng sparsamhet med statens medel varit ofrånkomlig. Denna sparsamhet har tagit sig uttryck på många olika områden. Bland annat har något anslag till folkskolebarnens studieresor ej upptagits i statsbudgeten under de tre sista åren.

Nu har emellertid departementschefen glädjande nog ansett tiden vara inne att av riksdagen begära anslag till folkskolebarnens studieresor. Detta har förnämligast möjliggjorts genom järnvägsstyrelsens förslag till taxesänkning för ifrågavarande resor.

Departementschefen har under åttonde huvudtiteln, punkt 177, begärt ett anslag till understödjande av folkskolebarns ferieresor med ett belopp av 115,000 kronor.

Den i avbidan ställda propositionen i ämnet har nu avlåtits till riksdagen, proposition nr 208, vari departementschefen begär ett ordinarie förslagsanslag till understödjande av folkskolebarnens ferie- och studieresor med ett belopp av 90,000 kronor.

Vid 1922 års riksdag indrogs icke endast anslaget till folkskolebarnens studieresor, utan dessutom beslöt riksdagen göra viss inskränkning i sagda barns ferieresor. Denna inskränkning bestod däruti, att barn från städer eller stadsliknande samhällen, vars innevanareantal understeg tre tusen, utestängdes från sin förutvarande rätt till nedsättning i biljettpriset vid ferieresor. Härmed förlorade folkskolebarnen i 28 av landets städer en dittills innehavd förmån.

Då riksdagen första gången, år 1911, beviljade anslag till dessa ferieresor, anförde departementschefen bl. a.: "Dessa ferieresor ha ett övervägande humanitärt syfte. De avse att under någon del av sommaren bereda barnen att i fulla drag njuta av lantlivet, solljuset, den friska luften och de stärkande baden samt erhålla sund och närande föda."

Järnvägsstyrelsen motiverade dessa billighetsresor med följande: "styrelsen utgår ifrån, att det ofta icke ligger vikt uppå, att barnet får vistas på landet, utan att det kommer i ett bättre hem, där det får bättre omvårdnad och sundare föda än i sitt föräldrahem."

För deltagande i ferieresorna stipuleras som bekant, att barnen tillhöra medellösa eller svagt bemedlade hem. Och jag vågar påstå att i städer, liksom stadsliknande samhällen, där innevånareantalet understiger tre tusen, finnes det både medellösa och svagt bemedlade barn, som äro i stort behov att någon tid vistas i en feriekoloni. Ja, säges det, men i dessa små samhällen leva barnen liksom på landet. I vissa avseenden kanske, i andra icke. Den frågan är minst sagt diskutabel.

I vårt land finnas många idylliska, s. k. trädgårdsstäder, och med dessa liknande samhällen, där en- och tvåfamiljshusen dominera, ja så gott som undantagslöst förekomma, och där innevånareantalet växlar mellan tre och upptill tio å femton tusen. Barnen där ha riklig tillgång till sol, goda bad och gott klimat. Barnen i dessa samhällen äro berättigade till billighetsresor och kolonivistelse. Härom är intet annat än gott att säga.

Men det torde vara svårt att förneka att det finnes småstäder, där de klimatiska förhållandena kunna vara rätt ogynnsamma, där vissa industrier förorena atmosfären och tillgång till goda bad icke finnes. Här skulle en tids ombyte av luft vara lika välbehövlig för dessa barn som för de förut omnämnda. Och därtill kommer att fattigdomen kan grassera även i dessa små samhällen.

Då det nu gäller att återgå till normala förhållanden i fråga om folkskolebarnens ferie- och studieresor bör, enligt mitt förmenande, denna lilla skranka om innevånareantalet i respektive städer icke få vara utslagsgivande och hämmande ur humanitär synpunkt, utan må steget tagas fullt ut och återgå till förhållandena som gällde före 1922.

Departementschefen föreslår, att beträffande dessa resor kungl. brevet av den 15 juni 1922 skall lända till efter rättelse, eller torde erforderliga föreskrifter angående anslagets användning böra meddelas av Kungl. Maj:t efter skolöverstyrelsens och järnvägsstyrelsens hörande.

Då jag icke är förvissad om vad dessa föreskrifter kunna komma att innebära visavi de omnämnda 28 småstäderna, hemställer jag, att riksdagen må besluta,

att understöd till folkskolebarnens ferieresor må utgå till stad eller stadsliknande samhälle oavsett innevånareantalets storlek.

Stockholm den 29 mars 1925.

Vilh. Carlson,
Möln dal.